

estilo (in)directo

A Marcin powiedział, że jego tata powiedział.

desobremesa.pl

- Weź wino, zeszyt i siądź wygodnie
- Ej, ona prosi żebyśmy wzięli wino, zeszyt i usiadła wygodnie... Dobra!

Gotowa? Gotowy? Wyobraź sobie, że jesteś na spotkaniu z nowymi znajomymi albo na kolacji z rodzicami swojego hiszpańskojęzycznego faceta/dziewczyny. Plotki i nowinki to nieodłączny element spotkań. Kiedy już osoby obecne przy stole powiedzą co miały do powiedzenia zaczyna się przytaczanie wypowiedzi, relacje z innych konwersacji aż wreszcie ploteczki. „Alicja mi powiedziała, że Stefan zerwał z Ireną..”, „Tomasz widział jak Jerzy wychodzi z kina z Mileną...”, „Tata, a Marcin powiedział, że jego tata powiedział...”. Znasz to na pewno :)

O ile mowa niezależna (*estilo directo*) to konkretny cytat: „zamawiajcie wino i siadajcie”, to mowa zależna (*estilo indirecto*) składa się z dwóch części: „ona prosi żeby” (zdanie nadrzędne) oraz „wziąć wino i siąść” (zdanie podrzędne, czyli faktyczna ploteczka czy wypowiedź). Jak widzisz przytoczone zdanie podrzędne różni się nieco w mowie zależnej i niezależnej, a o tym jak bardzo będzie się różnić zdecyduje zdanie nadrzędne a konkretnie to w jakim jest czasie.

Zdanie nadrzędne w czasie teraźniejszym: *dice que* lub *ha dicho, dirá, diría*

Wyobraźmy sobie spotkanie klasowe czy babski wieczór przy długim stole w restauracji. Pech zechciał, że osoba która zna najwięcej ploteczek usiadła z przeciwnej strony i nie jesteś w stanie usłyszeć co mówi. Koleżanka, która siedzi nieco bliżej a w dodatku ma doskonały słuch relacjonuje Ci na bieżąco wszystkie nowinki od.. dajmy jej na imię Lucyna.

Lucía: He oído que Natalia está embarazada otra vez!

Lucía dice que ha oído que Natalia está embarazada otra vez.

*Lucía: Mi amigo **me** ha dicho que José ya no está con Verónica.*

*Lucía dice que **su** amigo **le** ha dicho que José ya no está con Verónica*

Ponieważ jest to relacja na żywo nie ma potrzeby zamiany czasów jak to będzie miało miejsce w kolejnym podpunkcie. Pamiętajmy jednak o zamianie wszystkich zaimków oraz dopasowaniu wyrażen o których powiem w dalszej części wpisu.

Podsumowując:

✓ dopasowanie zaimków osobowych (yo, tú)

dopasowanie zaimków dopełnienia bliższego, dalszego

dopasowanie zaimków dzierżawczych (mi, tu, su, mío, tuyo..)

✓ dopasowanie wyrażen czasu i miejsca

✗ zamiana czasów - poza imperativo o czym przeczytasz niżej

Zdanie nadrzędne w czasie przeszłym: *dijo que, decía que, había dicho que*

Teraz wyobraź sobie, że z jakiegoś powodu nie mogłaś przybyć na spotkanie. Dzwoni do Ciebie przyjaciółka i opowiada wszystko czego dowiedziała się poprzedniego wieczoru.

Lucía: He oído que Natalia está embarazada otra vez!

Ayer Lucía dijo que había oído que Natalia estaba embarazada otra vez!

Lucía: Mi amigo me ha dicho que José ya no está con Verónica.

Ayer Lucía dijo que su amigo le había dicho que José ya no estaba con Verónica.

Jak ewoluują czasy w mowie zależnej

presente de indicativo -> pretérito imperfecto

Lucía: estoy muy cansada, me voy a casa.

Lucía dijo a las 12h que estaba cansada y se iba a casa.

pretérito perfecto -> pretérito pluscuamperfecto

Lucía: a qué no sabéis con quien ha venido Pedro?

Lucía preguntó si sabemos con quien había venido Pedro

pretérito indefinido —> bez zmian lub pretérito pluscuamperfecto

Lucía: Invité a Carolina, pero me dijo no.

Lucía comentó que había invitado a Carolina pero ella le dijo no.

futuro simple —> condicional simple

Lucía: A lo mejor tomaré un vino más

A las 11h Lucía dijo que a lo mejor tomaría un vino más.

presente de subjuntivo —> imperfecto de subjuntivo

Lucía: Espero que lleguen todos

Lucía esperaba que llegaran todos

Jeśli w zdaniu podrzędnym, „do opowiedzenia”, mamy *pretérito imperfecto*, *pretérito pluscuamperfecto* lub *condicional simple* to już nie robimy żadnych zmian.

Lucía: No me lo habían dicho antes! Pensaba que hablamos de todo..

Lucía dijo que no se lo habían dicho antes. Pensaba que hablan de todo..

Lucía: Le mataría por eso

Lucía dijo que le mataría por eso.

Podsumowując:

✓ dopasowanie zaimków osobowych (yo, tú)

dopasowanie zaimków dopełnienia bliższego, dalszego (me, te, le)

dopasowanie zaimków dzierżawczych (mi, tu, su, mío, tuyo..)

✓ dopasowanie wyrażenia czasu i miejsca

✓ zamiana czasów

Los ordenes y las peticiones

Zarówno w zdaniach z pierwszej jak i z drugiej kategorii sprawa ma się jeszcze inaczej jeśli chodzi o prośby i rozkazy. Jeśli znasz już tryb subjuntivo to wiesz, że to jego używamy do tego typu wypowiedzi, również w mowie zależnej.

imperativo —> presente o imperfecto de subjuntivo

Lucía: Oye, Paco, sirveme una copa más!

Lucía le pide a Paco que le sirva una copa más

Lucía: Dame una botella más

Lucía dijo que le diera una botella más.

Słowa i zaimki, które należy zamienić

W podsumowaniu widziałas o jak wielu rzeczach należy pamiętać używając mowy zależnej - nic dziwnego, że ten temat zdecydowanie zadedykowałam wyższym poziomom. Po przyglądaniu się uważnie zaimkom oraz czasom przyszedł czas na podchwytliwe czasowniki oraz wyrażenia czasu i miejsca

venir —> llegar/ir

Lucía: Sabéis si viene Marisol?

Lucía preguntó si sabemos si llegara Marisol

bo nie jesteś już w miejscu do którego miała przybyć (venir)

traer —> llevar

Traed algo para comer

Lucía escribió en chat de grupo que todos llevaran algo de comer.

bo czytając maila nie jesteśmy w miejscu do którego mamy przynieść rzeczy

Dodatkowa słowa, które musimy zamienić to:

hoy —> aquel día

ahora —> entonces

ayer —> el día anterior

la semana pasada —> la semana anterior

la semana próxima —> la semana siguiente

mañana —> al día siguiente

aquí —> allí

este/a —> aquello/a

<http://desobremesa.pl/te-escucho-pero-no-te-oigo-wyjasnienia-par-czasownikow-z-obrazkami/>

Pomieszane z poplątanym

Jeśli już zrobiłaś nie jedno i nie dwa ćwiczenia z tematu, sięgnęłaś do wielu źródeł być może Twoją uwagę zwróciły takie przykłady:

Ayer estuve con Lorenzo. Me dijo que ahora vive en España, pero el año pasado estuvo trabajando en Brasil

Me dijo que todavía no han encontrado el hotel.

Me comentó que va a pedir el aumento de sueldo.

(przykłady pochodzą z książki Gramática de uso de español C1-C2)

Jeśli pomyślimy jak wyglądały te zdania w mowie niezależnej wpisalibyśmy raczej: *me dijo que vivía, todavía no habían encontrado, iba a pedir* używając czasu imperfecto do wyrażenia teraźniejszości (bo teraz mieszka w Hiszpanii) oraz czasu zaprzęskiego do wyrażenia przeszłości (Powiedział, że nie znaleźli hotelu).

Zgodnie z regułą z książki kiedy czasownik w zdaniu nadrzędnym jest w czasie przeszłym to czasownik w zdaniu podrzędnym może się zmienić i tym samym nie odpowiadać czasowi w którym podalibyśmy informację. A więc brzmi to trochę dziwnie mówić, że „mieszkał” skoro wciąż „mieszka”, ale jest to poprawne. Poprawne są również zdania zacytowane z książki ponieważ generalnie czasy w zdaniach mowy zależnej są takie, jakie byłyby gdyby te same zdania stały samodzielnie (a nie były cytowane).

Zdecydowanie niepoprawne są natomiast mieszanki mowy zależnej z mową niezależną

✓ *Juan dijo: Hay que ir → Juan dijo que hay que ir.*

✓ *Juan dijo: Me voy → Juan dijo que se iba.*

✗ *Juan dijo: Me voy → Juan dijo que me voy.*

Teraz to dopiero skomplikowałam sprawę! Zamieniać czy nie zamieniać w takim razie?

Masz tu wolną rękę, jeśli na pewno rozumiesz różnicę i zdajesz sobie sprawę, że używasz czasu teraźniejszego, ale inni dokonają zamiany na imperfecto oraz na odwrot. Pamiętaj też, że nie zawsze pozostawienie czasu teraźniejszego będzie poprawne, czasem zmiana jest konieczna, aby zdanie było logiczne:

Me preguntaron quien quiere ~~quería~~ **quería**-ser en la vida y dije que director.